

V tisk, četrtletnik in soloto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta 4 „ — „
za četrt leta 2 „ 20 „

Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta 5 „ — „
za četrt leta 2 „ 60 „

Vrednisto in opravnostno
je na stolnem trgu (thom-
platz) hiša št. 184.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaila:
Za navadno dvestopno
vredno se plačuje
6 kr., če se natisne 1krat,
5 kr., če se tiska 2krat,
4 kr., če se tiska 3krat
veče pisemne se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisk je plačati
kolek (stempel) za 30 k.

Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 12.

V Mariboru 28. aprila 1868.

Tečaj I.

Protestovanje naroda Českega proti finančnim nameram Brestelovim.

Od skončanja vojsk francoskih sem se množi v Avstriji neprenehoma reva finančna; leto na leto postaja primankljev v državnem računu vedno večji v kljub temu, da se davki neprestano povišujejo, da se nova in nova bremena na avstrijske državljane navaljujejo. Od kod ta reva? Odgovor je jako kratek: iz absolutizma, iz nadvlade jednega ali dveh narodov nad vsemi ostalimi. Od leta 1815 se je vrstilo mnogo ministerstev, sistem se vendar ni premenil nikdar. Ta sistem pa je vlado silil zvonaj države in znotraj države na tako politiko, da so s tem neobhodno morali ginoti vsi narodi. V Italiji se je vzdrževala neizmerna vojska in se branilo zjedinjenju naroda, dokler da se je po velikih zgubah l. 1866 odstopilo tudi Beneško, ta poslednji ostanek nekdanje vsemogočnosti. V nemški zvezi se je Avstrija borila vedno s Prusko za prednost, dokler da je bila leta 1866 tudi od tod izrinjena. Vse to nerodovito napenjanje je zahtevalo veliko silo vojakov in denarja. Doma je hotela vlada voditi narode vedno na vrvice; brez vedenja vlade se ni smel nikdo glasno oddelhniti; brez vedenja vlade še ni smela trava rasti; vlada je vse vrejevala, vse nadzorjevala. Same njene besede, same njene grožnje pa niso zadostovale; in zato si je skušala pridobiti potrebnega respektja z silnimi vojaškimi posadkami, zato so bili postavljeni za izpeljanje vladnih ukazov vedno novi in novi uradniki. Dohodki letni niso več zadostovali za tako gospodarstvo, in zato so se delali dolgovi, dokler, da je to došlo tako daleč, da zdaj nikdo že noče državi kaj posoditi.

Narodi so se vedno voljni uklanjali takim bremenom. Prava njihova so se dosledno prezirala: narodi pa so si dali voljno kakor ovčice volno postriči, t. j. puščali so si brezozirno jemati vse, do česar so se s silnim trudenjem dokopali. Davki so vzrastli konečno tako, da jih ni mogoče več vzviševati; vendar pa tirja novo ministertvo nove in od vseh dosedajnih težje žrtve. Cela Avstrija, ja cela Evropa je čakala, s kakimi nasledki se bode srečalo ministertvo finančno. Tu se je naenkrat oglašil celi narod česki rekši, da novega davka plačati ne more in ga plačeval ne bode. — Opozicija naroda Českega ima za Avstrijo taki pomen, da sedajno ministertvo se mora prisiljeno ustaviti na cesti svoji in se prašati; kam tu peljemo Avstrijo in njene narode, ko Čehi nočejo plačati nam stroškov za to pot.

Ne dá se tajiti, da dežele korone Česke imajo za Avstrijo ravno tako važnost, kakor Ogrska. Tudi je to resnica, ki se ne da tajiti, da narod Česki po svoji zavednosti v vseh svojih vrstah in po številu svoje inteligencije zavzema v Avstriji prvo mesto neizjemaje ne Nemcem samih. Kedar se pa narod tako zaveden in v branjenji svojih narodnih pravic tako odločen in trdnovoljen oglašja, kakor jeden mož, da večih davkov plačati ne more in plačal ne bode; takrat je tedaj prišel čas za korono samo, da bi rekla vladi svoji: do sem a ne dalje! in da bi prašala narod ta, kaj ga tlačí, česa mu pomanjkuje?

Česki narod začinja, svest si svoje moči in mogočnosti, določno pa dostojno svoje protestovanje. Do leta 1847 je imel tadašnji zbor stanovski na Českem pravico dovoljevati davke. Leta 1848 je obnovil cesar Ferdinand to pravico, ktera do današnjega dne ni bila po nikom zrušena. Čehi tedaj protestujejo a) proti vzvišenji sedajnih davkov in b) proti izpisanji novih davkov, katerih bi deželni zbor ne dovolil, c) da bi prestalo pobiranje vojnega navdarka leta 1859 izpisanega, kajti že davno so izplačane sume na vojsko takrat potrošene; in d) da bi se tako imenovana državna lastna ali koronina posestva ne prodajala, ker so lastnina deželna. Poleg tega je

izjavljeno zraven prepričanje, da ne bode prej boljše, dokler kralj ne skliče zbora na tak način, ne kakoršen je bil izpisan leta 1848. Vse poznejše volilne rede smatra narod Česki za neveljavne, in vse postave od dunajskega „Reichsratha“ izdelane, za nekoristne.

Narod Česki je naznačil v protestih svojih na resnični in prepričavni način, da narodi v obce in Čehi posebej, prinašajoči državi prevelike žrtve, dobivajo od nje le malih zamén. Dokler je zbor česki dovoljeval davke, so iznašali vkup vsi davki naravni na Českem 5 milijonov gold. Leta 1705 n. pr. je dovolil zbor česki občni davek z povišanjem na sumo 3.333.333 gold., od te dobe je vendar narastlo na 54 mil. V protestih se dokazuje, da je ta ogromna suma nepravilno razdeljena, in da je primerno na zemljišča naj večji davek navaljen. Dohodščina iznaša sploh le 5%, zemljiščna pa 16% grobega (bruto) izneska, k temu še tretjina kot posebni davek od dohodkov in od leta 1859 25% vojnega navdarka, tako da iz zemljišč se zbere davkov več, kakor četrti in z vsemi navdarki več kakor tretji del poprek čistega izneska. Vrh tega vsega pa plačujejo česki kraji primerno več kakor nemški. Rakovniški okraj n. pr. ima lahko zemljo, med tem ko ima sosedni Žateški skoraj naj rodovitnejšo izmed vseh na Českem. Rakovniški plačuje več davka nego Žateški.

Ljudstvo vidé, kako ogromne sume izhajajo iz Českega na potrebe državne se pita: a kaj se daje nam za to? In odpoveduje si samo v protestih svojih proti finančnim nameram: Revščina se veča, ker se mora vedno več obnena imetka izdavat na državne potroške, ker posestva vedno bolj zadolžujoča se izgubivajo svojo ceno; samodelavnost kakor posameznika tako celega naroda se ubija, zadržuje se s poročnikovanjem iz Dunaja vsak napredek dušni, in gmotni (materijalni) s tem, da se ne podpira šolstvo in druge naprave vednostne, umetniške in izobražujoče, da se ne podpira obdelovanje zemlje, obrtnija in trgovina. Okrajno zastopništvo Melniško n. pr. pravi: mi Vam dopeljujemo vsako leto blizo 700.000 glđ. različnih davkov, zastoj pa se pri tem oglašujemo za naj potrebnejše uravnanje naj važnejše reke na Českem — Labe. Rakovniško okrajno zastopništvo poprašuje: Okraj naš dopeljava državi na leto 300.000 glđ., a kaj mu za to podaja država? Ona ne dela nobenih cest, nasproti se proglašuje državina cesta za deželno; šole in ceste si moramo sami izdrževati in vendar ne iznašajo vsi ti potroški, ktere izdajamo na potrebe okrajne, še desetega dela tega ne, kar vsako leto dopeljujemo državi!

Narod Česki pravi v protestih svojih dalje: gospodarite s penezi, ktere vam vsako leto dopeljavamo, tako slabo, da nam tudi novi davki ne pomagajo. Nekolikokrat ste nas že prevarili nova bremena samo na nekaj časa nam naloživši, pod kterimi pa še vedno ječimo. Leta 1859 ste upeljali vojni privdarek, plačujemo ga še zdaj; leta 1854/5 ste izpisali tako imenovano dobrovoljno narodno posojilo, h kteremu pa je moral prinesiti vsak, naj je vzel, kjer je vzel — kdaj nam povrnete ta kapital? In zdaj zopet pridete k nam s tirjatvo, da bi vam dali jeden del svojega premoženja! Kako pravico imate na nje? Kakor posameznik tako tudi država nima pravice segati na premoženje samo. Odstop od načel branečih nedotakljivost premoženja in imetka pelje k nasledkom ne le do ljubovlade, ampak tudi k ljubovljji; vsako porušenje teh načel ima za svojimi petami socializmus, ki ne priznava osobi premoženja in lastnine, in uničuje vse urejene razmere družbinske. Davek mora jemati od dohodkov; davek mora biti del dohodkov, kar jih imajo državni prebivavci, ktere ga oni dajejo državi, ki se je zavezala premoženje in lastnino njihovo braniti, ne pa od tega premoženja in od te lastnine še sama kaj jemati.

Listek.

Tajnosti iz policijskega življenja v Avstrii.

Pisalo se je 1800 in še nekoliko let po Kristovem rojstvu, ko v našem avstrijskem cesarstvu (ne na Bengalskem) v nekem pokrajinskem glavnem mestu nastopi službo c. k. policijski komisar, kteri je potlej tukaj dolgo vladal celi in državi na korist, kajti bil je unen mož, da malo taci, celó med poveljskimi komisarji malo. Cesarski namestniki so prihajali in zopet odhajali; naš komisar je pa stal zmerom na svojem trdnem mestu, in njegova moč je rasla, kakor senca proti mraku, tako da je na zadnje bil skoraj vsegamočen. Komisar je začel premišljevati svojo oblast, in rekel je sam sebi: „moje potrebe so tolike, da mi sam zaslužek nikakor ni dovolj. Kaj mi je storiti! Moč res imam, ali kaj li pomaga temu, kdor je ne rabi? Moč je istina, ktera nese velike obresti samo tistemu, kdor jo zna prav obračati, in meni mora dajati obresti!“ Od tega dne je dolgoval delal na vse strani, in ker se ga je vse balo, nihče mu ni odrekal posojila, in kedar se mu je posodilo, nihče ga ni smel térjati, ker sicer mu je lahko škodoval, kolikor mu je hotel; kajti vse mesto je vedelo, da je komisarjevo oko prijazno tistim, ktari mu posojujejo a srdito in grozeče tistim, ki ga tirjajo. Komisarjeva moč je še vedno rastla a ž njo tudi komisarjevi dolgovi. Ker brez sovražnikov ni človeka na zemlji, tudi komisar ni bil brez sovražnikov, izmed kterih so bili bogatejši tako nesramni, da so celó poskušali vse njegove dolge pokupiti in ga potem za vse vkup ob enem prijeti; alito je tem hudobnejšem

izpodletelo, kajti upniki se niso predrznoli dolgov nikomur prodati. Komisarjeva zvezda je bila vedno svetlejša, njegovo srce vedno pogumnejše. Ko je bila tudi mestna policija v vladnih, torej v njegovih trdnih rokah, komisar, kedar je hotel zopet kaj na posodo vzeti, ni hodil s čerkvijo okolo križa, ampak brez dolgega pomisleka je temu, na kogar je namerjaval, poslal uradnem poziv, naj pride na policijo. Ubogi povabljeni siromak se je tresel, kakor bi imel mrzlico, ko je z nevarnim pozivom v obupni roci lezel v tisto pisarnico, ktere se vsak pošten človek ogiblje, kolikor more; mislil si je, Bog védi, kaj ga tam čaka! Ali kaj je bilo? Komisar se mu ironično namuzne in reče: „ali ste se hudo ustrašili? Kaj mislite, zakaj sem vas poklical? Vem, da ne uganete, če si še tako glavo belite! Pa nič se preveč ne bojte, ker ni nič tako hudega, da bi ne moglo biti še huje. Potrebujem namreč toliko in toliko glđ. za toliko in toliko časa, in vem, da mi jih lahko posodite.“ Kaj je povabljenec hotel? Ali ni moral komisarju ustreči, ako za druga ne, vsaj že za to, da ga ni zadela še hujša nesreča. Drugoč je naš junak svojo reč zopet drugače zasukol, kajti bil je premeten in prevržljiv, kakor mora biti vsak policijski komisar, in zvít, kakor ovnov rog. Časi je namreč bogatemu človeku obsodil zaradi tega ali onega ženo v zapor, in če je kazalo, da ta sodba ne bode mogla obveljati, pa je potem o ugodni priliki njenemu možu prijazno rekel: „vse smo čedno poravnali, da vaša ženica ne pojde v ječo.“ Brž potem pa je pristavil: „ali bi mi vi ne ustregli, da mi posodite toliko in toliko za toliko in toliko mescev?“ Komisar ni rekel, da mi posodite, ker žena ne bode zaprta, pa vendar je od hvaležnega moža dobil, kar je iskal, akoravno je ta dobro vedel, da iz mescev bodo leta, in še ne bo vrne-

Narod Česki tedaj dokazavši, da je davek od premoženja krivičen, praša dalje: ker že tolikokrat niste bili mož beseda, morda bi se vam še poljubilo, kajti med jedjo raste poželenje po jedi, ko vam damo danes 1% svojega premoženja, tiritati jutre 2%, 5%, 10% ali pa še več? Dosti je tega; davkov večih plačati ne moremo. V vseh deželah sosednih plačujejo državljani mnogo manjše davke, in vendar se jim boljše godi! Ljudstvo naše, ker ne more dalje strašne revščine prenašati, preseljuje se v tuje dežele, celo v Ameriko in to po tisočih; zapušča domačo deželo, v kateri je vsako grudo premočilo s potom in svojimi solzami, in se podaja v neznano tujino iskati si novega boljšega bivališča, zaupa se ljudem, kateri ne znajo jezika in pravov njegovih in zakaj? ker je prepričano, da nikdar se mu ne more hujše goditi, kakor do zdaj.

Te grenke razsodke je izrekel narod Česki v svojih protestih. Razun imenovane strani je omenjeno v njih še to, kolikor sami vemo, na Českem vseobčno prepričanje: Narod Česki neprestano pohujševanje razmer gmotnih, vsa zla, prihajajoča na-nj pripisuje Dunaju tako, da od tega mesta zdaj le naj hujše reči pa nikdar nič dobrega ne pričakuje.

Prebravši tako proteste naroda Českega, moremo povedati, da je storil sopet odločni korak naprej v branjenji svojih historičnih pravic. Premišljeva je pa vse borbe ustavne na Českem moramo izreči, da si narod Česki dosledno in neogroženo pripori dostojno mesto in stanje v Avstriji kakoršno mu gre po vsi pravici božji in človeški.

Narodno gospodarstvo.

Ali bo šla princ Rudolfora železnica po slovenski zemlji ali po laški?

(Konec.)

O potezi ali čez Potabel ali čez Predel govorita tudi italijanska poslanca Callotta in Pecille v dopisu, kterege je objavila „Gaz di Ven.“ (1. apr. 1868). Kot iskrena Italijana podkupujeta črto čez Predel. Med drugim tudi pravita: „Razun kratkovidne politike goriške in staromeske (civildaske), ki ne presega mestnega praga, in sebičnosti posestnikov južne železnice ni nikakoršnih razlogov za potezo čez Predel“. Njune besede razni popred navedeni razlogi naše razprave pobijajo in Italijanoma tu očitno povem, da Predelske železnice „ne želijo le posamezni tržaški trgovci“, ampak p o v e č e m v s i; da je le tistih malo, ki ali iz kratkovidnosti ali iz netržaskega domoljubja — iz nam nasprotnega italijanizma — ali pa semtertje tudi iz uborne sebičnosti tirjajo železnico čez Potabelsko sedlo.

Za celo Avstrijo posebno važna je tudi poteza čez Predel, ker bi bila le ona za nas popolnoma samostojna, noter do Trsta na domačih tleh sezidana. Pri njej bi ne bilo vseh tistih sitnosti, ktere zaverajo kupčijo na mejah raznih držav. Poteza čez Potabel bi pa morala dvakrat mejo našega cesarstva prestopiti, da bi ali memo Karmina ali memo Palmanove prišla do Trsta.

In koliko blaga bi po dolgem ovinku še v Trst pripeljali! Ali ni Trst najmenitniša luka celega cesarstva, njegovo najvažniše primorsko tržišče! Zakaj vse prevelike preuredbe na kolodvoru južne železnice? Zakaj bi cesarstvo, ki je v velikih denarnih tiskah, darovalo 13 milijonov za velikansko zidavo naše luke? Ko bi vlada nam ne naklonola predelske poteze, res bi je ne mogli razumeti, kako da je (po njenih besedah) preuredba in razširitev naše luke ne samo za mesto ampak posebno važno za celo cesarstvo.

Če se napravi železnica čez Potabel, bi naše mornarstvo (kupčijsko) pojemale v enaki razmeri, v kateri bi se okrepčevalo beneško italijansko. Naša država bi pri neugodni črti čez Potabel tistih 8 milijonov goldinarjev (za delež od Kokavega do Potabla) ne zagotovila samo zastoj, ampak zagotovila bi jih v lastno škodo: Trst bi deloma propal, avstrijsko mornarstvo bi deloma oslabilo in se nikakor ne razvijalo tudi po odporu suškega prekopa.

Prevelike važnosti črte čez Predel za varnost države ob vojskihni časih ne bom tu posebej povdarjal, ker zde se mi slehnemu jasne; povdarjam je pa tudi zato ne, ker za trdno upam, da se bodo evropski narodi zmordili in med seboj zložili. Preden bo pet rodov zginolo, bodo oni čez orožje in vojaštvo prestopili na dnevni red tem večega občenega blagostanja.

nih denarjev. V komisarjevem raznovrstnem poslovanju se je tudi celó primerilo — kaj bi se ne? — da je tudi on časi imel komu izplačati kaj takega, kar se plačuje iz posebnega, nalašče za to odločenega pavšala, in terjalec je veleprinesel račun denarjev, pa vendar ni dal niti precej niti pozneje, izgovarjaje se s tem in z onim izgovorom. Ako je terjalec potem čez kacega pol leta vložil prošnjo, da bi se vendar že plačalo, ni bilo nemogoče, da je ta vloga prišla zopet samo v komisarjeve roke in potem Bog vé kam iz njili, denarja pa vendar še ni bilo. Ako je terjalec na vse zadnje ustno stopil pred druge uradne osebe ki so mislile, da je vsa njegova reč uže zdavnaj v redu, potem se mu je res odkazalo plačilo, pa ne izpavšala, ampak iz druge blagajnice, kateri se pravi „Sicherheitsfond“.

Pogumni Komisar je bil v svoji reči tako gotov in brez skrbi, da je časi celo uro hoda zunaj mesta, v katerem je prebival, izbral si kako žrtvo; in kaj pravite, kaj je storil? Pisal je ubogemu izvoljencu, naj mu posodi toliko in toliko, a v pismu je precej priložil dolžno pismo in vse vkup po policijskem služabniku poslal tistemu, komur je bilo namenjeno. Prigodilo se je celó, da je časi kterege takega odbral, ki poprej ženialnega komisarja še nikoli ni videl ne slišal imenovati.

Mnogo teh in enakih reči je ves svet vedel, pa vendar je ves svet molčal, in leta in leta so komisarju bečele rojile, hruške cvetle in pšenica zorela. Najbolj po godu pa mu je bilo Bach-ovo ministerstvo, pod katerim mu je bil greben jako zrastel. Gorje mu je takrat bilo, komur on ni bil prijatelj! V tej dobi se je enkrat primerilo, da se s kmetov na vozu v mesto

Za nas Slovence pa je tudi iz narodnega obzira železnica čez Predel jako znamenita. Ona bi zahodne koroške Slovence naravnost vezala s primorskimi. Od Beljaka gor prišedši bi pri Toplicah (nemških) stopila na slovensko zemljo in jo po dolnji Zilski in po Zilični dolini pa čez Predel po Soški dolini do Gorice premerila od severja proti jugu. Tudi iz Gorice naprej bi skorej vstric z vožno cesto, ki pelje skoz Gabrijo čez Opačje-Selo in Janjan do Divina, in od tam memo Sostljana do Trsta prekoralaka samo slovenski svet, kterege se ogiblje južna železnica od Gorice skorej do Nabrežine.

Kako neugodna našim razmeram bi bila črta čez Potabelsko sedlo! Ta bi peljala od nemških Toplic (nad Beljakom) do Kokavega po slovenskih tleh in od tam tudi po njih skoz Zabnice v gornjo Belsko dolino do Potabla (ponemčen) na državni meji. Naprej do Vidna bi nikjer več ne zadela slovenske zemlje. Od tam bi samostojna železnica memo Palmanove prerežala Furlanijo ob spodnji Soči in le od Sostljanske luke naprej do Trsta bi se poleg jadranskega morja držala strmega slovenskega roba. Enako bi bilo z južno železnico od Vidna do Trsta.

Črta čez Predel izpeljana bi bila po slovenskih tleh za kacic 22 milj na dolgost potegnjena, ona čez Potabel pa le z dvema koscama k večem 8 milj. Kaki razloček! Ta razloček pa še naraste, če Predelski črti pristavimo še stransko železnico od Koborida do Vidna. Ta bi šla iz Koborida skoz Stara-sela do Stapise na beneški meji, od tam v Nadižansko dolino, kjer bi še le pred sv. Petrom nad Starim mestom (Cividale) slovensko zemljo zapustila in po Furlanski v Videm dospela. Dobra polovica te 5½ milje dolge železnice bi bila še slovenska. Sedaj odločeni beneški Slovenci bi bili iznova neposrednje sklenjeni z tominskimi ali z gornjimi Posočanji. Li bi jih ta zveza narodni smrti otela, kdo bi to za gotovo trdil ali zanikoval! Utonujoči se prejama slednje trske; in srce mi krvi, da je oslepljena Avstrija po krvavi narodni vojski (vsaj za Lahe) tako lahkomišeljno žrtvovala onih 30.000 beneških Slovencev!

Od več mislim bi bilo govoriti o dušnih koristih, ki bi našemu ubornemu narodu na dobro izvirale iz načrtane železnice čez Predel. Tudi telesno blagostanje se bi jako zboljšalo. Ne bom tu na drobno popisoval preceitnih raznih potreb goriških in koroških Slovencev, katerim bi naprava rečene železnice zadostevala. Če med drugimi narodno-gospodarskimi razmerami pokažem na kupčijo, mi je le treba omeniti preslabe vozne ceste po Soški dolini v Beljak.

Na noge! primorski Slovenci, zlasti vi, ki ob strmih bregovih dereče Soče stanujete, poganjajte se za svojo železnico! Tu ne zadosti, da so nekteri preteklega leta ob priliki nadvojvoda maršala Albrehta zanjo prosili. Papir in črnilo je po ceni in bistrih glav vam tudi ne manjka!

Na Dunaji bijete sedaj nasprotni stranki določljivi boj. Sedaj zmaguje avstrijski upljiv, kar že lahko sklepate iz tega, da sta dva primorska poslanca — goriški Hektor Ritter (iz gosposke zbornice) in tržaški zastopnik pl. Serinzi ravno kar dobila dovoljenje stransko črto od Koborida do Stupice na beneški meji premeriti. Pri vladi mnogo veljavna moža bi ne bila prosila za dovoljenje, ko se bi ne nadjala, da denarja ne bota zastoj potrosila.

Beljaško-briksensko črto bo prihodnje dni ministersko zastopništvo pregledalo in potem jo bodo hitro delati začeli. Na vseh straneh se pripravljajo; le tu ministerstvo odlašala odločiti ali čez Predel ali čez Potabla. Zato pravim, da sedaj avstrijska in italijanska stranka bijete določljivi boj. Dve črte poldan imamo. Kot pri Sadovi zakriva temni dim prekanjene naklepe navihanih nasprotnikov. Priskočite našimcem na pomoč! Zmaga bo naša. Drugače vas bodo potomci vikali s ščinkovci, katerih kratkovidnost se ne zmeni za sedanjost in za bodočnost ne mara. — Ščink-e.

Dopisi.

Iz Ljubljane. 20. aprila. A. (Volitve za mestni odbor; pri-zadeve nasprotne stranke.) V zadnji seji mestnega odbora je bilo odločeno, kdaj se imajo vršiti letošnje volitve za mestni odbor in sklenjeno, da voli 3. razred dné 11. maja zutraj ob 8—12 ure, oziroma popoldne, ko bi namreč prvokrat ne bili izvoljeni vsi odborniki po postavnem številu gla-

pripelje veljaven mož, ki je bil že 1848. sloveč in je zdaj državni poslanec. Ker je takrat moral v mesto gredeč na mitnici popotni list pokazati vsak, kdor je pet streljajev daleč od mesta prebival, tedaj je policijski sluga popotni list zahteval tudi od tega gospoda, kateri je rekel, da ga ima, samo ne pri rokah nego v kovčegu (kofru), naj torej pride ponj v to in to gostilnico, kjer naj vpraša za tega in tega gospoda. Sluga je bil s tem zadovoljen in res pride ter obljubi list tudi s policije zopet nazaj prineesti, kar se pa ni zgodilo, kajti gospod je moral iti sam pred komisarja, kateri je nanj srdito zarezal: „lista vam ne podpišem, kajti protivili ste se policijski oblasti, ker ga niste hoteli precej pokazati, ko se je od vas zahteval. Vi ste znani že od 1848. leta, bili ste tudi med tistimi, ki so podirali Avstrijo!“ Gospod si je moral iti potem, akoravno je bilo vse prazno, kar mu je komisar očital, pravice iskati k mestnemu glavarju (Stadthauptmann) kamor je pa tudi komisar z njim šel. Gospod je tam povedal, kaj se je godilo, komisar se pa vendar ni dal v kozji rog vgnati, ampak pogumno reče: „jaz ne vem, ali je dr. J. izgubil pamet ali je pijan? Vsega tega, kar on pripoveduje, ni besedice res!“

Pregovor pravi, da se najde vsaki sekiri toporišče, in tudi komisar ni do smrti užival svoje sreče, kajti njegove reči so se bile tako nakopičile, da so bile prišle ministrom do ušes. Kaj se mu je potem zgodilo? Ali so ga vrgli v preiskavo? Kaj še! Prestavili so ga, pa je bilo vse pri kraji!

ov; 2. razred voli dne 12. maja, ožja volitev je 13. maja; 1. razred voli dne 14. oziroma v ožji volitvi dne 15. maja. Za predsednike volilnih komisij so postavljeni: v 3. razredu g. Debevec, v 2. razredu g. Dr. Kaltenegger in v 1. razredu g. Trpin. Kmalu se bode tedaj pričel volilni boj, ki utegne letos posebno hud biti in ki je tem večje važnosti, ker bode odločil zmago in poraz celega mestnega odbora za eno ali drugo stran. Da si narodni nasprotniki že zdaj prizadevajo na vsak način nakloniti sebi zmago tako ali tako, vidi se iz tega, ker se je trinajstera hudo potezala za to, da se izbrise iz 1. volilnega razreda 5 korarjev, ki so vedno volili v tem razredu, ter da se prestavijo v drugi razred. Po dolgem boji je bilo sklenjeno, da volijo korarji v 1. razredu; le najmlajši, ki ne plačuje dosti višjega davka, da voli v 2. razredu. Posebno nasprotovala sta odbornika dr. Supan in Kaltenegger, toda brez uspeha, ker sta se ustavljala proti jasni pravici in bi bila je odkrhalo rada nekoliko glasov narodni stranki v 1. razredu, okoli kterege se suče vsa zmaga, kakor sem že enkrat omenil. Hud bode boj, naj se tedaj koj pripravljamo nanj, da nam ne bode po lastni nemarnosti in preveliki neskrbnosti zmaga vzeta kakor v lani. Očitno naj bode rečeno da v lanska volitev, ki smo jo zgubili le po preveliki gotovosti zmage in premajhni delavnosti nasproti nepričakovani energiji nasprotnikov, vsekala je nam globoko rano. Naj bi nas to podučilo, da delamo letos kar je moč, kajti sramota bi bila, da propademo. Naj si tudi nekteri možje ne mislijo, da bode morebiti „Triglav“ sam mogel čudeže delati, temveč krepko naj primejo tudi oni sami za delo in naj se ne strašijo nekoliko truda. Videli smo v lani c. kr. finančnega svetovaleca vsega spehanega letati po ulicah in volilce skupaj loviti, ko so naši možje v prevelikem zaupanju le gledali, od kod se bode prikazal kak volilec. Konečno pa je upehani svetovalec se smejal, a naši možje so delali kisle obraze. Naj bi bilo letos drugače in naj se popravi napaka v lanska ter dobro stori, kar se je pregrešilo. Vkljub neugodni politični situaciji nikakor ni obupati, naša parola mora biti: Delajmo, da zmagamo. Veliki so nasledki, če zdaj propademo!

Iz junske doline na Koroškem. Od kar „Slovenec“ ni več izhajal, mnogo se je na hudo obrnilo v naši prijazni dolini. Da se po naših mestih slovenščina le izganja, je stara reč; da pa nasprotniki tudi pogumnejše po naših trgih in vaseh postopajo ter napenjajo vse žile, slovenščino izpodrinoti, to se imamo novi „eri“ zahvaliti, koja tako tlačijo soparica sed. psevdoliberalizma, da se tiskarji ne upajo, tiskanje slov. časnika prevzeti. Uzrok temu je pa tudi mlačnost in nemarnost narodnjakov, ki besedice ne zinejo, kedar se naše pravice po besedi in djanji teptajo, ki celo sami začnejo nemškutariti. Dokaz temu je, da predstojnik neke občine, koja se je za drugo zmirom s slovenskim duhom smela ponášati, ki je nevstrašeno volila po „Slovenci“ priporočena poslanca, — da ta predstojnik na slovenske uloge na pr. iz Kranja nemški odgovarja; in — o monstrum! s katerim razlogom? Ker se nemške črke lože pišejo, nego slovenske. In ta gospod se še upa med domorodce šteti? Druga ravno mična prikazen je tudi pisanje nekega „šulkomitēja“, ki ga naj tukajle navedem: „I habe ihn der Repartition Pögen schun schraiben, aber ihn Puch müsen si als mich unterschreiben.“ Ali je to kineški jezik, bode kdo vprašal? Ne, to je deutsche Amtssprache onega učenjaka. Da bi kedaj spoznal naš kmet, kako se s tem sam svojo prihodnost spodkopluje.

Politični razgled.

Državni zbornici ste izrazile svoje sočutje do vesele dogodbe v cesarski rodovini, in izvolile posebne poslance, ki naj bi to Njih veličanstvu naznanile. Poslanci so bili milostljivo sprejeti, in h krstu povabljeni. Pri krstu 25. t. m. ob 1 uri popoldne je dobila novorojena nadvojvodinja inena, Marija, Matilda, Valerija, Amalija.

V zbornici poslancev, ki je imela v svojih sejah po veliki noči zdaj skoraj s samimi volitvami za razne odbore opraviti, se je po kratkem razlaganju vladina osnova postave o okrožji, v katerem imajo veljati postave izdane po sodelovanju državnega zgora, izročila ustavnemu odboru. Sprejel se je nasvet poslanca Lohninger-a, naj se izbere komisija, ktera bode izdelala osnovo postave, kako naj se pobira dohodnina in pridobnina pri železničnih podvzetjih. Lohninger prevdarja, da je ta osnova bila zbornici že trikrat podana, a nikdar rešena; zdaj se mora rešiti, ker Ogrji od svojih železnice sami davke pobirajo.

V shodišču levičinem na Dunaji so se posvetovali pretekle dni o brambovski postavi i sprejel se je nasvet poslanca Sturma.

Ne kraté državnih zborov pravice, dovoljevatí vsako leto potrebno število novakov (rekrutov) ima stari brambovska postava na splošni brambovski dolžnosti. (Vsak sposoben državljan ima dolžnost vojaške službe); a dopuščeno naj bo vsakemu vzeti si namestnika; izvzeti ali nadomesovani bi se vmestili v deželno (ljudsko) vojsko. Služba pri vojakihi naj bi bila, kar se da, kratka.

Levično shodišče se posvetuje tudi o denarstvenih predlogih; shodišče se je jelo vladiti tudi v tem nepopularnem vprašanju pripogibati in bo brž ko ne našlo ali vsaj iskalo ovinkov, po katerih bi se puščalo nadežati premoženje. Kar so gg. državni poslanci zvedeli od svojih volilcev, so hitro pozabili v — ministerskem zraku. Kakor je videti se hoče ministerstvo proti českim protestom v tej zadevi na rob postaviti.

Zbori so le slabo obiskovani. Predsednik Kaiserfeld ni naštel več kakor 102 glasa, tako da je moral nazoče poslance prositi, naj ne odhajajo iz zbornice. Dolgega posvetovanja so se že naveličali poslanci, pa tudi ljudstvo. „Telegraf“ že vé pripovedati, kako dobro bi vsem delo, ko bi šli poslanci nekoliko časa po svojih poslih domu. „Politiki“ se piše, da je mnogo drž. poslancev namenjenih poslanstvu se odpovedati. Ti možje so svojo „ero“ hitro ad absurdum spravili.

Brati je, da se bodo ogerskemu ministerstvu podstavili vsi ogerski konsulati, ki so bili do zdaj in bi morali ostati vedno skupna zadeva.

Hrvaška regnikolevna deputacija v Pešti hodi od Poncija do Pilata in se pridno predstavlja. Druzega zdaj o njej ni povedati, kakor morebiti še to, da je pri konferenciji z ogersko dotično deputacijo obljubila, da hoče v kratkem svoje želje zapisati in vrediti. Gotovo je, da je do zdaj še brez programa.

Glas, da se je Kossuth odrekol volitvi Pečujškega okraja, je potrdil Kossuth sam z lastnim pismom na predsednika zbornice poslancev. Kossuth pri tej priliki na novo izreka svojo nezadovoljnost s tem, kar se zdaj na Ogorskem godi in svoj neprejem s tem podstavlja, da se je Ogorska odrekla svoji dobro zagotovljeni državni samostalnosti, in da se je po postavi o skupnih zadevah lo potopila v državi, mesto da bi bila dosegla nameravno državno zvezo med deželami ogrske krone in onimiti kraj Litve. Na očitnje Perzelevo, da je slabo gospodaril z uporno blagajnico, t. j. z denarji, ktere je pri raznih prilikah dobival od avstrijskih sovražnikov s tem namenom, da bi spuntal Ogorsko, ne odgovarja sicer sam, ampak po svojem pribočniku (adjutantu) Danijelu Iranyju v „M. Ujsag.“ (Zagovore prihodnjic.)

V zvezajnih zadevah se skoraj vsaki dan govori o novi zvezi, ktera se je g. Beustu posrečila. Včeraj je bila Avstrija s Francosko v vseh evropskih vprašanjih jednakihi misli, danes se zopet razglaša, da smo v naj oži odbojni in udarni zvezi s Prusko. Vladini list pripovedujejo celo o velicem sprijaznenju med Beustom in Srbijo!

Tako si pušča „Klagenf. Stg.“ iz Dunaja pisati: Avstrija zadobiva v Belem gradu od dne do dne več vpliva, in ker je bil srbski minister Zukić nedavno na Dunaji tako prijazno sprejet, da ni tacega, je državnega kancelarja umetavnost in modra previdnost Rusom tako kvarte zmešala, da mu petersburški kabinet to ne more tako hitro pozabiti. Rusija, ki je bila pred kratkim še v Belemgradu vsemogočna in edinovladajoča, mahoma je spodrinjena na mestu, iz kterege je mislila brez truda ilirski trijak zanetiti. — Marsikteri ljudje vendar še več vidijo, kakor travo rasti!

Po časnikih se še vedno oborožuje in razorožuje; tako, da že marsikteremu predsed. „Telgr.“ se piše iz Berlina: Vlade skoraj do zadnje nepremehoma prerokujejo, da jih ni volja vojskovati se, in vendar pogrešamo zaželjenega pomirjenja, in vendar se ne razkade skrbí, s kterimi smo preobloženi od osodopolnega leta 1866. Vera na mravnost vlad se je pogubila, in se bo le povrnila, ako se korenito spremeni način vladanja. Ne le vladani, ampak tudi vladajoči ter njihova pritiklina bolj in bolj razvida, o čem se sučejo bolečine, pod kterimi zdaj cela Evropa zdihuje.

„Indep.“ pripoveduje o tuilerijskem sklepu, vsled kterege bi se bilo imelo poslati zaradi ruskih prenaredeb na Poljskem krepko svarilo v Petrburg, vendar si je Napoleon reč premislil, in mislil svoje sočutje do Poljakov svetu naznaniti v necem Moniteurjevem članku! Konečno je tudi to opustil, menda nikomur ne na škodo!

Srbski minister Ristić se je napotil v Berlin, Pariz, London, Petrburg in Firenco. Njegov namen je sprememba starih pogodb, ki se ne skladajo več s sedanjimi položaji Srbskimi.

Predsednik španskega ministerstva, maršal Narvaec je umrl. Njegov naslednik je Bravo, ki je že razglasil, da hoče gospodariti po izgledu svojega prednika. Posebnega veselja menda s tem Španjski ni napravil. Ali bi se morebiti imel kdo veseliti, ko Bravo obeta, da hoče zvest ostati politiki verolomstva, nasilstva in brezumnega natražništva!

Razne novice.

Velik hrup po časopisih dela te dni pravda zoper Julijo Ebergenjo iz plemenite ogorske rodbine. Ona je živela že nekaj časa z oženjenim grofom Chorinsky-jem v tajni zvezi. Da bi se znebila sitne opreke gospé grofa Chorinsky-ja, ji je s trupom zavdala. Štiri dni je trpela sodnijska razprava, v kojoj je tudi namestnik grof Chorinsky zapleten, ker je nepravilno podelil dva potna izkaza. Obtoženica je obsojena na 20 let ječe, ktera se ima vsako leto sedem dni poostri z osamljenim zaporom. Proti sodolžnemu grofu Gust. Chorinski-ju, ki je v zaporu v Monakovem, se bo posebej obravnavalo.

— Svečenik Mihajl Jakoljevič Moroskin je izdal v Peterburgu „Slavjanskij imenoslov“ (Onomasticon Slavicum seu collectio personalium slavico-rum nominum, kakor tudi jako zanimivo delo pod naslovom: Jezuiti v Rosii.

— Iz Rume se poroča, da je napravilo ondotno ljudstvo svečano mačnico svojemu izvoljenemu poslancu Filipovi, ki se je proti svoji obljubi in želji volilcev vdeleževal uradnikovskega deželnega zbora v Zagrebu.

— Tudi v Celovci se zdaj o ničemur ne govori, nego o novi politični organizaciji koroške kronovine. V dobro podučenih krogih neki že gotovo vedó za sedeže okrajnih glavarstev in imenujejo že celo imena novih glavarjev. Za Koroško je bojé določenih 7 glavarstev, ktera imajo že julija mesca svoje poslovanje pričeti.

Glavarstva bodo imela svoje sedeže v Celovcu, Belaku, Wolfsbergu, Velikovecu, pri sv. Mohoru, v Spitalu in Št. Vidu.

Glavarji se imenujejo: gg. Kronig, Herman, Novak, Reiner, Fradenek, Webenau in Kanič.

— V seji srenjskega zbora ljubljanskega od 23. aprila je nasvetoval dr. Bleiweis v svojem imenu svojih prijateljev, naj bi se državnemu zboru poslala prošnja ljubljanske srenje, da se drž. zbor vstavi davku na premoženje, kterege namerava finančno ministerstvo. Nasvet je obveljal. G. nasvetovalce je povdarjal §. 59. srenjske postave, ki veli, da ima srenjski odbor paziti na srenjsko korist in skrbeti, da se po postavi poti pospeši srenjsko blagostanje. Kaj pravijo druge srenje k tej dolžnosti?

Gospod polic. komisar Vidic pojde sicer iz Ljubljane, pa menda ne v Trst. Gospod komisar, ki ne zna laškega jezika, za Trst ni sposoben. Zato se je prosilo, naj bi se kam drugam poslal. — Mi sicer ne želimo posebno, da bi nas umel vsaki polic. komisar, vendar smo radovedni, ali se